Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

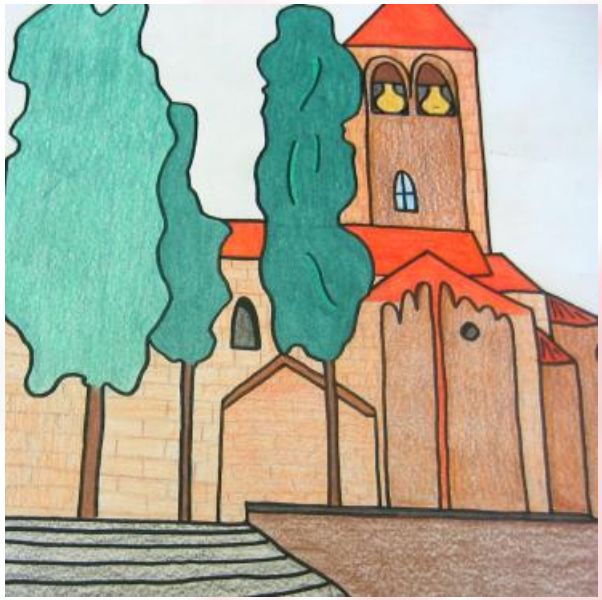

1 de març de 2016

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Introducció

El programa es basa en la idea de l'apadrinament o adopció d'un element patrimonial per part del centre educatiu, que comporta donar-li valor i aprofundir en el seu coneixement des del punt de vista històric, artístic, cultural o científic i, alhora, fer que aquest coneixement sigui socialment rellevant; és a dir, arribi a la pròpia comunitat i a l'entorn de l'escola.

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Què es pot apadrinar?

Els elements patrimonials que poden apadrinar els centres són molt diversos:

- Vestigis materials de diferents èpoques històriques (jaciments arqueològics, edificis, camins històrics, fàbriques, monuments...);
- Llocs de memòria (emplaçaments simbòlics per la seva significació, tot i que no quedin vestigis materials)
- Elements immaterials de la cultura popular (balls, cançons, rondalles, festes i altres tradicions...)
- Espais naturals (rius, fonts, boscos, paratges,..)

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Descripció del programa

Finalitat

La finalitat del programa: Apadrinem el nostre patrimoni és fomentar la motivació de l'alumnat, com a protagonista del seu propi procés d'aprenentatge, a partir del treball interdisciplinari sobre els elements patrimonials de l'entorn.

Objectius generals

1. Afavorir la motivació i la implicació de l'alumnat a partir d'un aprenentatge significatiu, compartit i amb projecció.
2. Promoure el coneixement del patrimoni monumental, cultural i natural del país.
3. Ajudar a desenvolupar en els alumnes el sentit de vinculació i pertinença al territori.
4. Projectar el coneixement adquirit per l'alumne sobre l'element patrimonial a la pròpia comunitat i a l'entorn de l'escola.
5. Promoure la participació ciutadana activa i responsable dels joves

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Àmbits, àrees i matèries de referència:

- Àmbit de coneixement del medi: Medi natural i Medi social i cultural (Primària)
- Àmbit social: Ciències socials, geografia i història (ESO)
- Àmbit Lingüístic: Llengua catalana i llengua castellana (Primària)
- Àmbit Lingüístic: Llengua i Literatura (catalana i castellana) (ESO)
- Àmbit digital.(Primària i ESO)
- Àmbit d'educació en valors (Primària)
- Àmbit de cultura i valors (ESO)

COMPETÈNCIA 9

Valorar el patrimoni cultural com a herència rebuda del passat, per defensar-ne la conservació i afavorir que les generacions futures se l'apropiïn

Del currículum d'aquestes àrees i matèries s'han seleccionat els continguts, que un cop detallats per poder ser avaluats, passen a ser els objectius operatius del programa.

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Els **objectius operatius** del programa són:

1. Situar el patrimoni cultural i natural en el context social i territorial d'on provenen.
2. Concretar els aspectes formals, estètics, de context i discursius, o bé les característiques i els valors naturals que destaquen en l'element patrimonial.
3. Valorar el patrimoni com a font d'informació sobre la vida i el pensament de les societats, contemporànies i històriques, respectant aquestes realitats patrimonials tant pròpies com alienes.
4. Participar de forma cooperativa en la recuperació de la memòria històrica, la conservació i difusió del patrimoni natural i cultural i la vida social de l'entorn.
5. Identificar i resoldre interrogants i problemes relacionats amb fenòmens i elements significatius de l'entorn natural, social i cultural.
6. Utilitzar estratègies de cerca i tractament de la informació, i analitzar els resultats i plantejar solucions alternatives als problemes.

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Les estratègies principals del projecte són:

1. Utilització del patrimoni cultural i natural com a recurs didàctic.
2. Ús del treball per projectes com a metodologia interdisciplinària i motivadora en la qual l'alumne és el protagonista del propi procés d'aprenentatge
3. Ús d'una metodologia de treball cooperatiu, contextualitzat i de currículum globalitzat per a l'assoliment de les competències bàsiques.
4. Realització de debats interns entre l'alumnat en relació amb l'element patrimonial
5. Projecció i difusió de l'element apadrinat a l'escola i la comunitat.

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Les activitats principals son:

- Identificació: Tria de l'element patrimonial.
- Cerca, selecció i tractament de la informació
- Caracterització de l'element: època, estil, autor,…
- Catalogació i elaboració documental sobre l'element apadrinat.
- Participació en la seva conservació
- Participació en activitats extracurriculars intercicles i de divulgació

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Organització del projecte

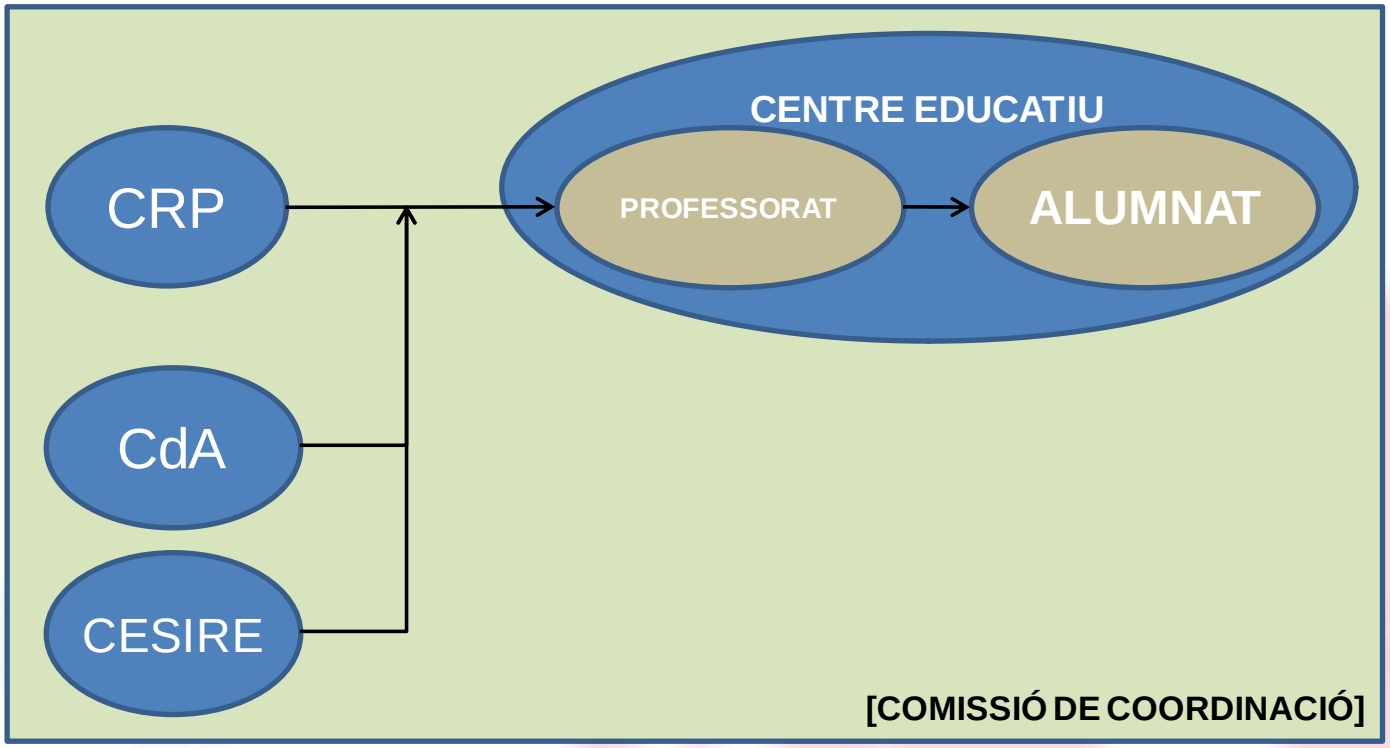

Institucions i entitats col·laboradores:
Arxius, Museus, Universitats, Ajuntaments,...

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

El projecte al centre

L'apadrinament implica que un centre educatiu inclogui en el seu Projecte Educatiu de Centre (PEC) el coneixement i l'estudi d'un element patrimonial del seu entorn local o comarcal com a centre d'interès per a un o tots els seus nivells educatius.

El desenvolupament del projecte d'apadrinament per un centre educatiu comporta:

- La introducció d'unitats de programació a l'aula entorn a l'element apadrinat
- La realització d'accions de recerca interdisciplinària.
- L'oportunitat d'intervenir en la millora i conservació de l'element patrimonial apadrinat.
- La divulgació mitjançant exposicions, pàgines web o per altres mitjans, al final de cada curs escolar.

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Funcions dels CRP

A cada CRP participant hi ha d'haver una persona responsable de la dinamització del programa a la seva zona, que s'encarregarà de:

- Proposar la participació dels centres.
- Fer la difusió del programa als centres i professorat de secundària obligatòria.
- Orientar, en l'elecció del patrimoni a apadrinar.
- Establir i facilitar el contacte amb responsables locals de la gestió del patrimoni, institucions, entitats i estudiosos o experts locals.
- Oferir formació al professorat de la zona.
- Assessorar al professorat en l'elaboració i realització del seu projecte de centre.
- Afavorir la difusió dels projectes realitzats al voltant del patrimoni apadrinat
- Promoure l'intercanvi de pràctiques educatives vinculades al programa entre els centres de la zona i, del territori en coordinació amb altres CRP.
- Col·laborar en el seguiment i avaluació del projecte de centre i en l'avaluació del programa.

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

El suport que els Centres de Recursos Pedagògics oferiran, als centres educatius en l'elaboració del seu projecte, es pot concretar en:

- Orientar, si cal, en l'elecció del patrimoni a apadrinar.
- Establir i facilitar el contacte amb responsables locals de la gestió del patrimoni, institucions, entitats i estudiosos o experts locals.
- Oferir formació
- Assessorar al professorat en l'elaboració i realització del seu projecte de centre.
- Col·laborar en el seguiment i avaluació del projecte
- Afavorir la difusió dels projectes realitzats al voltant del patrimoni apadrinat.

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Recursos per als CRP

Per conèixer el projecte i assessorar els centres:

- Document: ***Programa: Apadrinem el nostre patrimoni*** (Març 2016)

Per començar l'acompanyament als centres:

Documents:

- Entorns virtuals (Moodle): ***Formació Inicial del Programa Apadrinem el nostre patrimoni***
- Fitxa de descripció del projecte de centre
- Qüestionari per a l'avaluació del disseny del projecte
- Cronograma de seguiment del projecte de centre
- Instruments d'avaluació del projecte de centre i de l'alumnat

Assessorament:

- Taller de formació
- Reunions de coordinació i seguiment al llarg del curs
- Suport tècnic i assessorament didàctic per part de la comissió de coordinació

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

- **Dades de participació**

Curs 2013-2014 (Fase de pilotatge)

Participen en la dinamització i assessorament:
22 Centres de Recursos Pedagògics (CRP)

35 Projectes de Centre / Elements apadrinats
(30 centres de primària i 5 de secundària)

Curs 2014-2015

S'incorporen: **29** CRP (Total 51 CRP)
137 Nous Projectes de Centre / Elements apadrinats. (95 de primària i 42 de secundària)

En total **172** elements patrimonials apadrinats.

Colònia Güell
Escola Josep Maria Ciurana
Sant Boi de Llobregat

Ermita de la Mare de Déu de la Riera
Escola Rocabruna
Les Borges del Camp

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Geòtop les Roques Blaves
Escola Roques Blaves (Esparreguera)

"El Pouet de Gel"
Institut d'Almenar

Cova de Can Sadurni
Institut de Begues

Selecció d'elements apadrinats:

- Àmbit arquitectònic = 71%
- Àmbit medi natural = 23%
- Altres àmbits = 6%

Curs 2015-2016

Extensió del programa amb la participació dels **75** CRP de Catalunya, ja que s'incorporen a la dinamització i assessorament els **24** CRP que mancaven.

Els professionals d'aquests CRP, a principis d'octubre han realitzat la formació inicial per tal de començar la difusió del programa a les seves respectives zones.

- A febrer de 2016 hi ha **218** elements en procés d'apadrinament.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Projecte: Apadrinem el nostre patrimoni

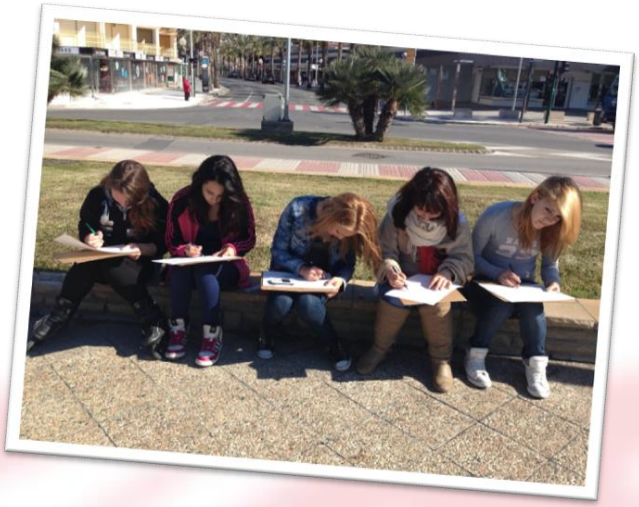

Punts forts del programa:

- Molt vinculat al currículum
- Es basa en el treball competencial
- Afavoreix la motivació de l'alumnat
- Ajuda a desenvolupar en els alumnes el seu sentiment de pertinença social i al medi
- Possibilita treballar els continguts curriculars i l'assoliment de competències bàsiques a partir d'un treball interdisciplinari lligat a contextos reals.

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni

Punts forts del projecte de centre segons el professorat:

- Descoberta del propi entorn a nivell patrimonial
- Motivació i compromís de l'alumnat
- Implicació del professorat que ha participat en el projecte.
- Suport i col·laboració d'experts externs.
- Recolzament del CRP.
- Millora dels resultats acadèmics
- El potencial pedagògic
- Forta vinculació amb l'entorn i amb les institucions locals.
- Múltiples possibilitats de treball en relació a les diferents àrees curriculars
- Elaboració d'una programació transversal

(Respostes als qüestionaris d'avaluació. Juny 2015)

Projecte: Apadrinem el nostre patrimoni

Institucions que hi participen:

- Departament d'Ensenyament
- Departament de Cultura: Xarxa d'arxius comarcals, museus, patrimoni,...
- Administracions locals
- Museus. Museu d'història de Barcelona (MUHBA)
- Universitats: UAB (Centre d'Estudis del Patrimoni Arqueològic)
- Altres agents locals que gestionen patrimoni
- ...

Projecte: Apadrinem el nostre patrimoni

Què poden aportar els agents locals de la gestió del patrimoni i als arxius locals i comarcals?

- Informació i orientació sobre l'element a apadrinar.
- Fonts documentals
- Assessorament als serveis educatius i al professorat
- Col·laboració en la selecció i l'elaboració de materials
- ...

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Programa: Apadrinem el nostre patrimoni